plytų nuolaužomis. Šiaurės rytinė sienelė buvo 1,40 m ilgio, 0,12 m aukščio, 0,31 m pločio, o pietrytinė -1,75 m ilgio, 0,7 m aukščio, 0,3 m pločio. Apie pastato dydį ir paskirtį šiuo metu negalima spręsti, kadangi atidengta nedidelė pamatų dalis. Matyt, šioje kalvos vietoje bus stovėjęs medinis pastatas. Rastoji keramika, koklių fragmentai leidžia šiuos pamatus datuoti XVII a.

Prie Strėvos upės projektuojamo stadiono vietoje kultūrinio sluoksnio neaptikta.

Archeologiniai-žvalgomieji darbai patvirtino, kad XV-XVII a. Semeliškių centrinėje dalyje, kalvos, ant kurios stovi miestelis, iškyšulyje, buvo Semeliškių dvaras.

Nuo 1990m. lapkričio mėn. ši Semeliškių dalis paskelbta archeologijos paminklu.

*Dainius Balčiūnas*

## KAUNO ŠV. JURGIO BAŽNYČIOS ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

1991 m. Kauno PRPI tyrinėja šv. Jurgio bažnyčią. Bažnyčia yra viena seniausių Kaune, stovi netoli pilies, ant pietinio fosos krašto. Specialūs istoriniai tyrimai atliekami šiuo metu, todėl jais pasinaudoti neteko. Šiek tiek žinių teikia 1983 m. istoriko J.Okso atlikti pastatų Rotušės a. 21 ir Papilės g. 5 istoriniai tyrimai. Vienuoliai bernardinai XV a. aštuntajame dešimtmetyje statė šv. Jurgio bažnyčią ir dviaukštį vienuolyną ant fosos kranto, iš dalies užpildami gruntu fosos pakraštį. Vėliau bažnyčia kelis kartus degė, gaisro metu įgriuvo skliautai, kurie vėliau atstatyti, pakeistas stogas. Po Antrojo pasaulinio karo bažnyčioje buvo įsikūręs medicinos reikmenų sandėlis, kuris išsikėlė tik 1990 metais.

Archeologinių kasinėjimų metu ištirtas beveik 190 $m^2$ plotas. Kultūrinio sluoksnio storis - nuo 2,4 iki 3,4 m. Plote

prie bažnyčios šiaurės vakarinio kampo atkastas pastatas, kurio dydis 7,5x6 m. Pastato pamatai arkiniai, plytos šiek tiek mažesnės už bažnyčios, jis statytas vėliau ir priglaustas prie šiaurinės bažnyčios sienos. Statybos metu sunaikinti čia buvę kapai. 0,6 ir 1,10 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus rastos dviejų lygių plytų-grindų plytelių grindys. Virš jų esantys degėsių sluoksneliai liudija buvus gaisrus. Šalia rytinės pastato sienos akmenų grindys su lataku. Radinių, leidžiančių datuoti statinį, nerasta. Gali būti, kad tai istoriniuose šaltiniuose minima šv. Onos koplyčia. Pastato viduje turėjo būti skliautai, bažnyčios sienoje paliktos nišos jiems atremti. Tuo metu pastorinta ir bažnyčios kontraforsų pamatinė dalis. Pastatas galėjo stovėti XV1-XVII a.

Tikėtasi rasti statinį ir prie vakarinio bažnyčios fasado, nes sienoje taip pat yra nišos skliautams atremti. Tačiau jokių pamatų neaptikta. Kultūrinio sluoksnio čia nėra. Klodą sudaro maišytas rudas žvyras, išsiskiria keli griuvenų sluoksniai, susidarę, bažnyčios perstatinėjimo ir remonto metu. Toliau į vakarus esančiuose 4-uose plotuose rasti 2 lygių akmenų grindiniai, žemėjantys vakarų link. Viršutinio grindinio aukščių skirtumas tarp 1 ir 4 ploto -1,1 m. Tarp grindinių rasta XVII a. pirmajai pusei būdinga keramika. Viršutinis grindinys užpiltas maždaug XIX a. viduryje. Užpylime aptiktos smiltainio akmens antkapinių plokščių dalys su lotynišku užrašu ir dalimi datos - CXV1. Toliau į vakarus nuo dabartinio šventoriaus tyrinėti 2 plotai. Juose rastas skliautuotas tunelis - greičiausiai buvusi vienuolyno kanalizacija, einanti Neries link. Skliauto viršus yra 2,5 m nuo dabartinio paviršiaus ir Neries link žemėja. Kanalo plotis 1,7 m. Skliautas mūrytas gotikiniu jungimu, jo storis 30 cm, t.y. per plytos ilgį. Kanalo aukštis viduje 0,7 m, plotis - 0,68 m. Norint nustatyti kanalo kryptį, iškastas dar vienas plotas į šiaurės vakarus nuo pirmojo. Jame rasti arkiniai buvusios bernardinų tvoros ir vartų į Nerį pamatai. Tvora ir vartai yra nurodyti 1776 m. bernardinų valdų ir 1820 m.

Kauno planuose. Tiek kanalizacijos kanalas, tiek tvora mūryta gotikiniu jungimu, plytų matmenys panašūs. Juos reikėtų datuoti XV a. pab.-XVl a. pradž. Prie tvoros buvo priglausta ūkinės paskirties krosnis, kurios statybai naudotos panašaus dydžio plytos. Prie krosnies rasta puodyninių koklių, puodų šukių, kurias galima datuoti XV a. pab.-XVl a. pirmąja puse. Pietiniame šlaite, virš pirminio paviršiaus esančiame maišytame smėlyje, aptikta vario lydymo šlako. Didelė dalis šio ploto kultūrinio sluoksnio supiltinis. Tvoros pamatai buvo užpilti maždaug XIX a. viduryje, o dar labiau paviršius pakeltas XX a. antrojoje pusėje, supilant apsaugines dambas nuo Nemuno ir Neries potvynių.

*Arūnas Baublys*

## ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI BIRŽUOSE, J.JANONIO A. RYTINĖJE DALYJE, 1990-1991M.

1990-1991 m. toliau buvo tęsiami archeologiniai tyrimai sklype, skirtame Biržų miesto universalinės parduotuvės statybai. BKMS ištyrė 500 $m^2$. Vidutiniškas kultūrinio sluoksnio storis 1,2 m, storiausioje vietoje - 3,2 m. Archeologiniu požiūriu vertingiausia buvo sklypo vakarinė dalis, esanti rytinėje J.Janonio a. pusėje. Šioje dalyje aptikti dviejų XVII a. vid. - XVII a. pab. medinių pastatų fragmentai bei du krosnių padai. Kartu buvo nustatyta senosios Vilniaus gatvės "raudonoji" užstatymo linija. Posesijų gilumoje rasti keturių vaško lydimo krosnelių padai (1,1 -1,2 m skersmens). Iš tyrimų metu aptiktų koklių bei jų fragmentų piešinių "švarumo" bei analogijų su pilies rūmų kokliais matyti jog jie buvo vietinės gamybos.

Rasta daug buitinės keramikos, taip pat 9 monetos: keturi (1664, 1666 m.) LDK infliaciniai Jono Kazimiero